

Sygn. akt VI U 3023/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2018 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołania: **Z. C.**

od decyzji: **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W.**

z dnia 14 września 2016 r., znak: (...)

w sprawie: **Z. C.**

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziałowi w W.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

I zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje ubezpieczonemu **Z. C.** prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 lutego 2016 r. do 30 września 2017 r. ;

II stwierdza odpowiedzialność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddziału w W. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt VI U 3023/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 września 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. odmówił ubezpieczonemu **Z. C.** prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że Komisja Lekarska ustaliła, iż ubezpieczony nie jest niezdolny do pracy, a ponadto nie został spełniony warunek posiadania minimum 5-letniego okresu składkowego i nieskładkowego w dziesięcioleciu przypadającym bezpośrednio przed dniem zgłoszenia wniosku.

Ubezpieczony wniósł odwołanie od wyżej wskazanej decyzji.

W uzasadnieniu swojego odwołania wskazał, że przebył zawał serca, choruje na cukrzycę, a także cierpi na reumatyzm.

Ubezpieczony nie zgodził się

z orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS i wniósł o przyznanie prawa do renty

z tytułu niezdolności do pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje:

Ubezpieczony Z. C. (ur. (...)) pracował jako zbrojarz-betoniarz i murarz. Ubezpieczony miał prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w okresie od 17 maja 2009 r. do 1 czerwca 2014 r. W okresie od 2 czerwca 2014 r. do 1 czerwca 2015 r. ubezpieczony pobierał zasiłek dla bezrobotnych. Ubezpieczony ma ustalone prawo do emerytury od 1 października 2017 r.

Dowód: akta organu rentowego nr (...) – świadectwa pracy k. 19, k. 23, k. 31, k. 37, k. 51, decyzje o przyznaniu renty k. 99, k. 233; akta organu rentowego nr (...) – zaświadczenie (...) Urzędu Pracy w Ś. k. 6, decyzja o przyznaniu emerytury k. 55.

W dniu 2 lutego 2016 r. ubezpieczony złożył wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Orzeczeniem z dnia 29 marca 2016 r. Lekarz Orzecznik ZUS stwierdził, że ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy do 30 kwietnia 2017 r., a data powstania częściowej niezdolności do pracy istniała na dzień 2 lutego 2016 r. Wobec zgłoszenia zarzutu wadliwości sprawa została przekazana do rozpatrzenia Komisji Lekarskiej ZUS. W orzeczeniu z dnia 19 kwietnia 2016 r. Komisja ta ustaliła, że ubezpieczony nie jest niezdolny do pracy.

Dowód: akta organu rentowego nr (...) – wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy k. 2-5; orzeczenie Lekarza Orzecznika k. 12, orzeczenie Komisji Lekarskiej k. 15.

U ubezpieczonego rozpoznano: chorobę niedokrwienną serca, stan po przebyłym zawale mięśnia sercowego bez lokalizacji w maju 2008 r., nadciśnienie tętnicze z angiopatii nadciśnieniową II stopnia na dzień oka, cukrzycę typu 2 oraz początkowe zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa z okresowym zespołem bólowym (bez klinicznie uchwytnych cech uszkodzenia układu nerwowego). Ubezpieczony ma czynniki ryzyka choroby wieńcowej pod postacią nadciśnienia tętniczego, dyslipidemii, nadwagi i niskiej aktywności ruchowej. Ubezpieczony jest pod opieką lekarza domowego, który stosuje nowoczesną farmakoterapię i dobrze kontroluje wartości ciśnienia tętniczego i koryguje zaburzenia lipidowe. Cukrzyca typu 2 jest leczona lekami doustnymi, obecnie bez uchwytnych powikłań. Ubezpieczony nie może wykonywać pracy ciężkiej fizycznie oraz pracy na wysokości.

Ubezpieczony stał się ponownie częściowo niezdolny do pracy po 1 czerwca 2014 r. z powodu schorzeń układu krążenia oraz układu kostno-stawowego i niezdolność ta trwała do 2 stycznia 2016 r. (do dnia złożenia wniosku o rentę). Na dzień wydania zaskarżonej decyzji ubezpieczony był częściowo niezdolny do pracy na okres 2 lat (do lutego 2018 r.). Przyczyną tej niezdolności było schorzenie kardiologiczne - choroba niedokrwienna serca, po przebyłym zawale mięśnia sercowego w 2008 roku oraz nadciśnienia tętniczego wieloletniego, które doprowadziło nie tylko do zawału, ale także do angiopatii nadciśnieniowej II stopnia na dzień oka. Mimo, że badanie echo serca wykazało poziom EF 55 - 60 % - to jednak rodzaj wykonywanej przez ubezpieczonego pracy i jej uwarunkowania - mimo dość dobrego tego wyniku echo serca - jest przeciwwskazany. W przypadku ubezpieczonego nie ma możliwości przekwalifikowania ze względu na wiek.

Dowód: akta sądowe – opinia biegłych sądowych z dn. 25.05.2017 r. k. 24-25, uzupełniająca opinia biegłych sądowych z dn. 26.10.2017 r. k. 48, uzupełniająca opinia biegłych sądowych z dn. 20.09.2018 r. k. 116, ustne wyjaśnienia biegłej sądowej z zakresu medycyny przemysłowej złożone na rozprawie zapis AV na płycie CD k. 156.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodu z opinii zespołu biegłych sądowych oraz ustnych wyjaśnień biegłej sądowej specjalisty medycyny przemysłowej dr n. med. I. D. złożonych na rozprawie w dniu 20 listopada 2018 r. Rzetelność sporządzonych w sprawie opinii nie budzi żadnych wątpliwości, ponieważ podstawą do wydania opinii i wysnucia wniosków były akta sprawy, w tym dokumentacja medyczna oraz przeprowadzone badanie ubezpieczonego. Opinie zostały wydane przez biegłych specjalistów z dziedzin medycyny adekwatnych do schorzeń występujących u ubezpieczonego (w skład zespołu wchodził neurolog, kardiolog, specjalista chorób wewnętrznych, a także specjalista medycyny przemysłowej), zatem fachowość biegłych również jest bezsporna. Jasne i kompletne stanowisko biegłych jest przekonująco uzasadnione. W związku z powyższym nie było żadnych podstaw

dla skutecznego podważenia tych opinii, a w konsekwencji stały się one podstawą rozstrzygnięcia. Nadto, ustne wyjaśnienia biegłej z zakresu medycyny przemysłowej były szczegółowe oraz wyczerpujące.

Do pierwszej opinii biegłych z dnia 25 maja 2017 r. organ rentowy wniósł zastrzeżenia stwierdzając, że Komisja Lekarska nie stwierdziła cech niewydolności krążenia i brak było podstaw do orzeczenia niezdolności do pracy. W ocenie organu rentowego z badania kardiologa ani z innych badań dodatkowych nie wynikało nasilenie objawów w stopniu powodującym niezdolność do pracy. Organ rentowy stwierdził, że brak jest obiektywnych dowodów na istnienie ograniczenia rezerwy wieńcowej ubezpieczonego (ubezpieczony nie leczy się, a istnienie ryzyka choroby wieńcowej nie powoduje niezdolności do pracy). Biegli ustosunkowali się do powyższych zastrzeżeń w opinii uzupełniającej z dnia 26 października 2017 r. Biegli podkreślili, że praca w wyuczonym zawodzie zbrojarza - betoniarza oraz praca jaką wykonywał on także na stanowisku murarza jest pracą ciężką i na wysokości, a do takiej właśnie pracy ze względu na stan zdrowia ubezpieczonego istnieją wyraźne przeciwwskazania. Nadto, biegli zwrócili uwagę, iż przy wydaniu opinii biorą pod uwagę całość obrazu klinicznego ubezpieczonego oraz dokumentację medyczną, ponieważ nie można opierać się na samych badaniach diagnostycznych. Biegli uwzględnili także wiek ubezpieczonego, jego kwalifikacje i brak możliwości przekwalifikowania zawodowego.

W zastrzeżeniach do opinii uzupełniającej organ rentowy powtórzył i podtrzymał poprzednie zastrzeżenia, do których biegli już się ustosunkowali. Sąd zwrócił się do biegłych o wydanie dodatkowej opinii uzupełniającej w przedmiocie ustalenia daty powstania niezdolności do pracy. Biegli w opinii uzupełniającej z dnia 20 września 2018 r. wyjaśnili, że ubezpieczony był w ciągłości częściowo niezdolny do pracy po 1 czerwca 2014 r. (kiedy to ustało poprzednio ustalone prawo do renty) z powodu schorzeń układu krążenia oraz układu kostno-stawowego i niezdolność ta trwała do 2 stycznia 2016 r. (do dnia złożenia wniosku o rentę). Do tej opinii biegłych organ rentowy także wniósł zastrzeżenia wskazując, iż ubezpieczony podczas badania przez Komisję Lekarską był wydolny krążeniowo i oddechowo, sprawny ruchowo i intelektualnie. W badaniu neurologicznym objawy korzeniowe nieobecne, odruchy kolanowe symetryczne, odruchy skokowe słabe, stawy obwodowe bez istotnych zaburzeń funkcjonalnych. Zdaniem organu rentowego ubezpieczony może być czasowo niezdolny do pracy zarobkowej, a nie długotrwale.

W ocenie Sądu Okręgowego tak sformułowane zarzuty w żaden sposób nie poddały w wątpliwość opinii biegłych i ich wniosków. Takie zastrzeżenia mają charakter wyłącznie polemiczny, opierają się przede wszystkim na ustaleniach Komisji Lekarskiej, które nie są ostateczne, ponieważ podlegają weryfikacji w postępowaniu sądowym. Ponadto, organ rentowy nie odniósł się do kwalifikacji i wieku ubezpieczonego oraz stwierdzonych przeciwwskazań do pracy, w związku z czym ocena stanu zdrowia ubezpieczonego wyrażona w zastrzeżeniach do opinii została dokonana w oparciu o wybiórcze kryteria. Z powyższych względów, Sąd Okręgowy nie uwzględnił wniosku pełnomocnika organu rentowego o dopuszczenie dowodu z opinii innych biegłych sądowych lub o wydanie przez dotychczasowych biegłych sądowych opinii uzupełniającej. Sąd Okręgowy podzielił wnioski biegłych, a ich opinie stały się podstawą ustalenia stanu faktycznego i rozstrzygnięcia sprawy.

Odwołanie ubezpieczonego zasługiwało na uwzględnienie. Spór

w niniejszej sprawie dotyczył tego, czy ubezpieczony spełnia przesłanki nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Zgodnie z art. 57 ust. 1 i art. 58 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki: jest niezdolny do pracy; ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy (5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat, w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy); niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-3, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów oraz nie ma ustalonego prawa do emerytury z Funduszu lub nie spełnia warunków do jej uzyskania. W myśl art. 59 ust. 1 ww. ustawy osobie, która spełniła warunki określone w art. 57, przysługuje: renta stała - jeżeli niezdolność do pracy jest trwała; renta okresowa - jeżeli niezdolność do pracy jest okresowa. Stosownie do treści art. 61 ww. ustawy prawo do renty, które ustało z powodu ustąpienia niezdolności do pracy, podlega przywróceniu, jeżeli

w ciągu 18 miesięcy od ustania prawa do renty ubezpieczony ponownie stał się niezdolny do pracy, z zastrzeżeniem, że prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy ustaje z dniem, od którego została przyznana emerytura z Funduszu.

Badając poszczególne przesłanki nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w pierwszej kolejności należało ustalić, czy ubezpieczony jest niezdolny do pracy. Definicja niezdolności do pracy została zawarta w art. 12 ww. ustawy - niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, zaś częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się: stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji; możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne. Niezdolność do pracy orzeka się na okres nie dłuższy niż 5 lat, z tym zastrzeżeniem, że jeżeli według wiedzy medycznej nie ma rokowań odzyskania zdolności do pracy przed upływem tego okresu, niezdolność do pracy orzeka się na okres dłuższy niż 5 lat (art. 13 ww. ustawy).

Lekarz Orzecznik ZUS stwierdził częściową okresową niezdolność do pracy, zaś Komisja Lekarska ZUS stwierdziła brak niezdolności do pracy

u ubezpieczonego. Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii zespołu biegłych sądowych, którzy stwierdzili, że ubezpieczony jest częściowo, okresowo niezdolny do pracy z powodu schorzenia kardiologicznego. Jak już wskazano wyżej, Sąd Okręgowy podzielił w całości wnioski opinii biegłych.

U ubezpieczonego istnieją stanowcze przeciwwskazania do wykonywania pracy na wysokości oraz ciężkiej pracy fizycznej. Praca zbrojarza-betoniarza oraz murarza niewątpliwie wiąże się z pracą w wymuszonej pozycji, także na wysokości i wymaga noszenia ciężarów. Są to prace, które zdecydowanie można zakwalifikować do ciężkich prac fizycznych. W takim stanie rzeczy należało stwierdzić, że chociaż ubezpieczony nie jest niezdolny do wykonywania jakiejkolwiek pracy, to w znacznym stopniu utracił zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Kluczowym zagadnieniem było ustalenie daty powstania niezdolności do pracy. Biegli jednoznacznie wskazali, że niezdolność do pracy ubezpieczonego powstała przed 30 listopada 2015 r. (tj. w ciągu 18 miesięcy od ustania prawa do renty). W związku z tym, że ubezpieczony miał ustalone uprzednio prawo do renty, które ustało z upływem konkretnego okresu, zastosowanie znajdzie wyżej zacytowany przepis art. 61 ustawy

o emeryturach i rentach z FUS stanowiący o przywróceniu prawa do renty. Istota przywrócenia prawa do renty na podstawie tego przepisu sprowadza się bowiem do tego, że ubezpieczony, który nabył prawo do renty po spełnieniu wszystkich przesłanek z art. 57 ust. 1 pkt 1-3, które następnie utracił wskutek ustania niezdolności do pracy (art. 57 ust. 1 pkt 1), w przypadku ponownego stania się osobą niezdolną do pracy, zwolniony jest z obowiązku wykazania pozostałych przesłanek, tj. z art. 57 ust. 1 pkt 2-3 (Antonów Kamil (red.), Komentarz do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, [w:] Emerytury i renty z FUS. Emerytury pomostowe. Okresowe emerytury kapitałowe. Komentarz; opublikowano: LEX 2014). Innymi słowy, przywrócenie prawa do renty na zasadzie określonej w art. 61 ww. ustawy oznacza, że nie bada się ponownie uprawnień do tego świadczenia. Jedyną przesłanką przywrócenia prawa do renty po jego poprzednim ustaniu jest ponowne zaistnienie niezdolności do pracy. Jak wynika z opinii biegłych ubezpieczony stał się ponownie częściowo niezdolny do pracy, a niezdolność ta istniała w ciągłości od ustania wcześniej pobieranej przez niego renty. W konsekwencji należało stwierdzić, że ubezpieczony spełnia przesłanki określone w art. 61 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W związku z powyższymi ustaleniami Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznał ubezpieczonemu Z. C. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 lutego 2016 r. (tj. od pierwszego dnia miesiąca,

w którym złożono wniosek) do 30 września 2017 r. (w związku z ustaleniem prawa do emerytury od 1 października 2017 r.), o czym orzekł w punkcie

I wyroku na podstawie art. 57 w zw. z art. 58 oraz art. 12 i 13 i art. 61 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Ponadto, zgodnie z treścią art. 118 ust. 1a ww. ustawy, przyznając ubezpieczonemu prawo do świadczenia sąd zobowiązany jest do zamieszczenia z urzędu w sentencji wyroku rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego odnośnie do nieustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. W ocenie Sądu Okręgowego

w niniejszej sprawie istniały podstawy do obciążenia organu rentowego odpowiedzialnością za nieprzyznanie ubezpieczonemu prawa do renty

z tytułu niezdolności do pracy, albowiem już na etapie postępowania administracyjnego pozwany organ rentowy dysponował niezbędną dokumentacją medyczną, która pozwalała na poczynienie prawidłowych wniosków w przedmiocie ustalenia częściowej niezdolności do pracy – biegli sądowi dysponowali tą samą dokumentacją, którą dysponował organ rentowy.